

*****

Többször megjelent az elmúlt hónapok során tájékoztató felhívásunk:

ISMÉT MEGYÜNK! „OTTHONRÓL - HAZA” MILLENNIUMI BARANGOLÁS ERDÉLYBEN (SZILÁGYSÁG, HARGITA, GYÍMESEK) 2000 augusztus 25-31

Ezúttal már nem ismétljük meg a jelentkezésre való felhívást, hanem örömmel közöljük minden olvasónkkal: betelt! Az autóbusz minden helyét előzetesen lefoglalták már az utazni szándékozók, így hát ismét a készülődés izgalmával és a bizonyára ismét csodálatos élményekkel teli út reményében készülődhetünk.

Az útról őszi számainkban természetesen beszámolunk. Ezúttal - ismét szokás szerint - egy "készülődő" verssel bocsássuk útukta azokat, akik nekivágnak a barangolásnak.

*****

Dávid József

Ismét megyünk (részletek)

Ahogy évek óta,
újra útrakerülünk,
jóságos szívetek
közelében leszünk.

Ölelő karunkkal
óvjuk a gyökeret,
amit Ti öntöztök –
az is minket éltet.

Ó, édes Istenem,
de nehéz kivárni:
a nagy Wesselényi
szobránál megállni,

alázattal lépni
abba a kis házba,
ahol Sütő András
falovát álmodta,

Válaszút faluban
Wass urat idézni,
és a kézművesek
munkáit csodálni...

*****

Miért "Erdélyi Örmény Gyökerek"?

Befogadó nemzet vagyunk.

Erről ugyan már hallottam, meg olvastam is vitát, de ha végignézünk történelmünkön, akkor a tények eme állítást erősítik. Gondoljunk a sok Kárpát-medencét megjárt nemzet közül a

kunokra meg a jászokra. Ma már jóformán csak a földrajzi név: Kis- és Nagykunság meg a Jászság őrzi az emléküket, meg az ott élők öntudata!

Hasonlóan vagyunk az örményekkel is.

A magyarság már a vándorlása óta kapcsolatban állt az örmény nemzettel. A vándorláskori temetők armenoid jellegű antropológiai leleteket is tartalmaznak. Térítés is folyt örmény részről a magyarok között. Két Heves megyei falu - Feldebrő és Tarnaszentmária - X. századi eredetű temploma örmény egyházépítészeti jegyeket őriz. II. András dinasztikus kapcsolatokat keresett, s volt a középkorban örmény városnegyed Esztergomban. A Duna-Tisza táján a görög kereskedőkkel egyidőben megjelentek az örmény kereskedők is.

Voltak néhányan már korábban is Erdélyben, de a jelentős tömeg 1672-ben telepedett le Apafy Mihály erdélyi fejedelem idejében. Kiváltságokat kaptak, melyek biztosították a kereskedelmi tevékenység szabadságát, illetve azt szabályozták.

Bár többfelé éltek Erdélyben, végül négy helyen állapodtak meg, négy jelentős örmény közösség keletkezett: Szamosújvár, Erzsébetváros, Gyergyószentmiklós és Szépvíz.

Kezdetben az első kettőben szinte az egész lakosság örmény volt, míg a másik két helyen a székelyekkel éltek együtt. Az örmények részt vettek e helységek közigazgatásában, de ezekben a helységekben alakultak meg az örmény katolikus egyházközségek is, mivel az erdélyi örmények Verzár Oxendiusz püspökükkel az élen, katolikus hitre tértek, helyesebben, unióra léptek a római katolikus egyházzal.

Az említett helységekhez kapcsolódtak a kereskedői érdekvédelmi szervezetek, a kereskedő társulatok. Bár az örmények nem éltek mind a felsorolt helyeken, mindegyikük valamelyik közösséghez kapcsolódott, még akkor is, ha átjöttek Magyarországra, s itt főleg a Tiszántúlon, annak is a déli részén telepedtek meg.

Erdélyben kialakult egyházi hagyományvilág is. (Bár születtek a hagyományokat tárgyaló alkotások, a téma teljes mértékben még nincs feltárva, illetve összegezve!)

Erdélyi örmény családok már a XIX. sz. folyamán jelen voltak Pest-Buda, majd Budapest életében, de számuk főleg az I. világháborút követő tragikus idők után növekedett meg. Ekkor megalakult a Budapesti Örmény Katolikus Egyházközség is.

Az erdélyi és a hazai örménység néhai Szongott Kristóf, neves szamosújvári tanár és történész XIX. sz. végi megfogalmazása alapján magyarörménynek nevezi magát. Teljesen magyarrá lett, sok jeles szakembert és polgárt adott a hazának. Mindig is nagy odaadással ápolta rokoni kapcsolatait, s tudatában volt és van származásának. Igyekezett az életét megszervezni és a XX. sz. folyamán is számos egyesületet alapított.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 1997.febr. 14-én alakult meg Budapesten. 1999. dec. 31-én 196 tagja volt. Kapcsolatot tart családi szinten, de közösségi szinten is a többiekkel, s ebben még a politikai határok sem képesek akadályozni.

Milyen megfontolásból született az Egyesület neve?

Annak okán, hogy a nagy többség valamilyen szálon az Erdélyben kialakult örmény közösségekhez kapcsolódik, az ottani hagyományt szeretné őrizni, átmenteni, mint sajátos szellemi kincset, ami az egyetemes magyar kultúra részének tekintendő.

E hagyomány ápolásának eszközei: a Füzetek, a klubestek, a kiállítások, a különféle találkozók. De idetartozik a néhány éve, minden nyár végén megvalósuló: "Barangolás őseink földjén" utazás is.

Mindezek gondolat ébresztőek, s a tettekben is meg kell nyilvánulniuk: morális emelkedettségben.

Dr. Sasvári László

*****

A rövid, kifogásoló írásokat szokás a magyar sajtóban szösszenetnek nevezni. Amit ezúttal írok, az még csak nem is szösszenet, csak

felszisszenés

azzal kapcsolatban, hogy mennyire gondos, körültekintő (vagy sem) számos dolog kezelése s a tájékoztatás.

A *Barátság* című kulturális és közéleti folyóirat 2000. június 15-i számában *A kisebbségi média helyzetéről* ír beszámoló elemzést Lásztity Péro, a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány sajtó- és médiabizottságának koordinátora. Ismerteti vázlatosan a helyzetet, említi - például - az egyes lapok terjesztésével, kapcsolatos problémákat.

Nincs is vitám a szerzővel. (Azt, hogy például jelen kiadvány - az EÖGYKE-füzetek - egyszerűen nem létezik a kisebbségekért létrehozott magas hivatal számára, megszoktuk. Már nem is csodálkozunk. Csináljuk, ahogy csinálhatjuk, néha más szervek, alapítványok életet jelentő támogatásával.)

De mit szöszögök? A cikk után a MNEKK igazgatóságának adatait tartalmazó táblázatból - mint más sajtójelentésekből is - kiderül, milyen tekintélyes összeggel (2000-ben összesen 224 millió forinttal) támogatja a Közalapítvány (végső soron: a Magyar Kormány) a kisebbségi sajtót.

És a táblázat olvastán felszisszenek:

az Ararát (8 millió 992 eFt) **kéthetente**, a Polonia Wegierska - a lengyelek lapja -11 millió 073 eFt) ugyancsak **kéthetente** jelenik meg.

Én eddig mindkettővel csak havonta találkoztam. (A többi lapot nem ismerem.)
Következtetés: bennem van a hiba...

dcs

*****

Felhívjuk Olvasóink figyelmét, hogy örömmel közöljük írásaikat, szívesen várunk családokról, családi találkozókról beszámolókat, történeteket!

*****

• Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület folytatja az adományok gyűjtését az erdélyi magyarörmény közösségek részére. Megköszönjük az eddig hozzánk eljuttatott adományokat, továbbítjuk azokat. Pénzbeli adományokat az egyesület bankszámlájára is be lehet fizetni.

• Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Hilton fiók: 10100723-72594972-00000007

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Székhelye:1015. Budapest Donáti utca 7/a.

Postacíme: 1251 Budapest Pf., 70.

Telefon: 201-1011, fax/tel: 201-2401.

Elnök: dr. Issekutz Sarolta, fogadóidő minden szerdán 16-18 óra között.

Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek

A Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása havonta megjelenő kiadványa

Felelős kiadó: dr. Issekutz Sarolta

Szerkesztő: Dávid Csaba

Munkatársak: dr. Borszéki Béla, Fancsali János

Szerkesztőség: 1251, Budapest Pf. 70. Tel: (1) 201-1011, Fax: (I) 201-2401